

конкретно-научной дисциплины (чаще всего – физики).

Серьезное внимание уделено в книге анализу специфики современной НКМ. Авторы сумели глубоко проследить переориентацию постнеклассической науки на "человекообразные" объекты и выявить последствия этого поворота для содержательной трансформации НКМ и поиска стратегии развития нашей цивилизации. Ими показано, что новая НКМ органично включается в процесс становления планетарного мышления, диалога культур Запада и Востока, поиска нетривиального видения мира и человеческой деятельности.

Разумеется, не все разделы рецензируемой работы выполнены одинаково удачно, не все аспекты проблемы рассмотрены одинаково глубоко. В целом же перед нами интересное и глубокое исследование актуальной и социально значимой проблемы. Эта книга необходима студентам и специалистам как естественнонаучного, так и гуманитарного профиля, всем, интересующимся вопросами научного познания.

В.С.Вязовкин

Л.Я.Землякоў. Рэлігія і грамадства: у дапамогу студэнтам усіх спецыяльнасцей. Мн., ВКС, 1996. 129 с.

У грамадска-палітычным і духоўна-культурным жыцці сучаснай Беларусі актыўную ролю адыгрываюць рэлігія і царква. Каб аб'ектыўна высветліць сутнасць гэтай з'явы, патрабавалася крытычнае пераасэнсаванне тых спрощаных уяўленняў аб рэлігіі, што навязваліся нашаму грамадству ідэалагічнымі органамі дзяржавы, паспрабаваць вызначыць іх існы стан і перспектывы.

На наш погляд, з гэтай задачай удала справіўся кандыдат філасофскіх навук Л.Я.Землякоў у сваёй кнізе "Рэлігія і грамадства". Ужо лаканічныя назвы яе раздзелаў трапіна адлюстроўваюць змест працы: 1. Рэлігія як сацыяльная з'ява; 2. Дзяржаўна-канфесійныя адносіны на Беларусі: гісторыя і сучаснасць; 3. Рэлігія ў працэсе трансфармацыі беларускага грамадства. Акрамя таго, значную частку аб'ёму кнігі складае дадатак, у якім змешчаны міжнародныя і беларускія нарматыўна-прававыя акты, што тычацца праблем свабоды сумлення і веравызнання.

Падзагаловак кнігі "У дапамогу студэнтам усіх спецыяльнасцей" ускрывае яе прызначэнне – вучэбны дапаможнік па вузаўскаму курсу. Гэтаму прызначэнню поўнасцю адказвае пераканаўчая мова выкладання і праясненне сутнасці, сацыяльных, насеналагічных і псіхалагічных асноў рэлігіі і яе ролі ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі XX стагоддзя. У даступнай маладому чытачу форме аўтар разглядае розныя канцэпцыі феномена рэлігіі і яе складовых частак, аналізуе прыроду і спецыфіку розных функцый рэлігійнага комплексу, падмацоўваючы некаторыя свае тэарэтычныя высновы вынікамі эмпірычных сацыялагічных даследаванняў, выкананых Інстытутам сацыялогіі АН Беларусі, Белдзяржуніверсітэтам і іншымі ВНУ рэспублікі.

Бясспрэчна, слушнае сцвярджэнне даследчыка, што "свабода сумлення, незалежна ад гістарычных з'яваў і развіцця чалавечага грамадства, была і застаецца адной з фундаментальных яго каштоўнасцей" (с. 36). Аўтар адзначае, што "свабода сумлення з'яўляецца свабодай думкі кожнага асобнага чалавека, у якой ёсць меркаванні, погляды і перакананні адносна з'яў навакольнага свету, гэта – права чалавека мець уласны светапогляд, выбар жа светапогляду павінен ажыццяўляцца ў сітуацыі, свабоднай ад умяшання іншага чалавека, а тым больш якога-небудзь інстытута" (с. 40). Свабоду сумлення чалавека павінна гарантаваць дзяржава, светапоглядна нейтральная, але неабыхавая да лёсу сваіх грамадзян. Светапоглядная пазіцыя дзяржавы характарызуецца павагай да свабоды сумлення, альбо адсутнасцю яе. Гэтымі адносінамі вызначаецца і месца сучаснай дзяржавы ў цывілізаваным свеце.

Дапаможнік, на жаль, не пазбаўлены памылкаў друку, часам ускладненых сінтаксічных канструкцый. Але гэта не змяняе яго каштоўнасці: ён будзе карысным не толькі выкладчыкам, студэнтам, навучэнцам розных устаноў, але і дэпутатам усіх узроўняў, а таксама служачым дзяржаўнага апарату.

А.А.Сычоў

Политология: учебное пособие для студентов вузов / Н.П.Денисюк, Т.Г.Соловей, Л.В.Старовойтова и др. Мн.: НТООО "Тетра-Системс", 1996. 384 с.

Политология как учебная дисциплина включена в программы высших учебных заведений совсем недавно, с начала 90-х годов. Практически все это время вузы ощущали огромную нехватку учебной и учебно-методической литературы по данной дисциплине. Выполненное коллективом авторов под руководством Денисюк Н.П. учебное пособие "Политология" является заметным вкладом в процесс формирования учебной и учебно-методической базы для изучения данного предмета в высших учебных заведениях.

В первую очередь следует отметить высокий теоретический, методологический и методический уровень издания. В нем отразились и "первые уроки" преподавания новой учебной дисциплины, и многолетний педагогический опыт коллектива авторов.

Пособие выполнено в соответствии с программой курса "Политология" для вузов. Его отличает строгая логическая последовательность, доступность и ясность изложения учебного материала. Авторами выбрана удачная форма изложения материала: главы и параграфы имеют четкую внутреннюю структуру, в них отчетливо выделены все определения, понятия, категории. Несомненным достоинством работы является то, что она выполнена и выдержана в едином стиле (несмотря на довольно большой авторский коллектив), что очень важно для студентов и облегчает им восприятие материала.

В коллективном труде политологов отражены различные взгляды, подходы, теоретические